

Arkivsaknr: 2025/393-1
Sakshandsamar: Helge Kvam
Avdeling: Stab - Helse og omsorg

SAKSFRAMLEGG

Busetting av flyktningar i 2025

Utvalssak	Utval	Møtedato
	Ungdomsråd	
	Eldreråd	
	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	
	Utval for levekår	
	Formannskapet	
	Kommunestyret	

Kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak:

Kommunestyret vedtar følgjande:

- a) Alver kommune godkjenner busetting av 80 flyktningar for 2025. Tal flyktningar inkluderer ikkje familiesameinte. Av dei 80 kan omlag 5 personar være einslege mindreårige med følgjeperson.
- b) Alver kommune er ikkje oppmoda om å busette einslege mindreårige utan følgjeperson no. Kommunestyret ber om ny sak om IMDI kjem med eiga oppmoding om denne målgruppa.

Politisk handsaming

Saka skal til uttale i ungdomsråd, eldreråd og råd for menneske med nedsett funksjonsevne.

Saka skal til innstilling i utval levekår og formannskap.

Saka skal avgjerast i kommunestyre.

Saka gjeld

Integrerings- og mangfaldsdirektoratet (IMDI) oppmodar kvart år kommunar om å busette eit bestemt tal flyktningar i det komande året. Oppmodingstalet er sett ut frå nasjonale prognosar for trong for busetting.

IMDI har i skriv datert 27.11.2024 (vedlegg) sendt oppmoding til Alver kommune om å busette til saman 80 flyktningar i 2025. IMDI ber om at svaret tek omsyn til følgjande:

- a) tydeleg viser kor mange flyktningar kommunen vedtek å busette i 2025. Vi oppfordrar om å fatte vedtak i tråd med talet det er oppmoda om.
- b) ikkje inkluderer familiegjenforeina eller har andre reservasjonar.
- c) inneheldt ei vurdering av kor mange fleire flyktningar, av desse einslege mindreårige, kommunen potensielt kan busette i 2025 om behovet aukar.

Saksopplysningar

1. Bakgrunn

IMDI har i brev av 27.11.24 oppmoda Alver kommune om å busette 80 flyktningar i 2025.

IMDI skriv her mellom anna:

«Dei store inntøystilførsler av flyktningar frå Ukraina som starta i mars 2022 har fortsett gjennom 2024. Det er og behov for at kommunane buset flyktningar frå andre konfliktområde i verda, og det totale busettingsbehovet er venta å vere høgt og i 2025. Sjølv om behovet for busetting av flyktningar aldri har vore større enn dei tre siste åra, har busettinga likevel vore rask. Kommunane har vist ei svært positiv busettingsvilje sidan krigen i Ukraina braut ut, og gjort ein viktig innsats i arbeidet med busetting og integrering av flyktningar. Dette er avgjerande i ei kritisk tid, og noko det er viktig å vidareføre i 2025.

Kommunane har ei nøkkelrolle når det gjeld Noreg si handtering av dei historisk høge inntøystilførsler av flyktningar som vi har erfart dei siste åra. Busettingsplassane som blir vedtatt og gjort tilgjengelege er avgjerande for Noreg si samla evne til å ta hand om flyktningane som kjem til landet. Vi oppfordrar difor kommunane til å fatte vedtak i samsvar med oppmodinga.

IMDi oppmodar Alver kommune om å busette til saman 80 flyktningar i 2025.

Kommunen må i tillegg rekne med å få fordelt einslege mindreårige med følgjeperson, då desse inngår i ordinær kvote og ikkje inngår i oppmodingstalet for einslege mindreårige.

Busettingsklassar som ikkje vert nytta i 2024 blir ikkje overført til 2025. Personar som er søkt ut til kommunen i 2024, men som først vert registrert som busett etter årsskiftet, vil telje på kommunens vedtak for 2025. Dette er ei vidareføring av gjeldande praksis.»

2. Status og kapasitet busetting flyktningar i Alver kommune

Alver kommune har busett følgjande tal flyktningar:

- 2022 - 192 personar
- 2023 – 189 personar
- 2024 – 133 personar

Dette er i tråd med vedtak. Av dei busette flyktningane sidan 2022 har 58 personar returnert til Ukraina, og 13 personar ventar per tid på retur.

I månadene etter krigsutbrotet februar 2022 kom det flest kvinner og barn til Alver kommune. I 2023 og 2024 fekk kommunen ein auke med fleire menn, fleire einslege og fleire unge. Det kjem og fleire med kjente helseplager, så kalla medisinsk evakuerte.

Av 514 busette i perioden 2022-2024 er omlag ein fjerdedel (145) born under 18 år, samt at 49 personar kjem frå andre land enn Ukraina.

Det er integreringstenesta i NAV som koordinerer busettings- og integreringsarbeidet i kommunen. Før ein person vert busett sender IMDI ein førespurnad til kommunen og spør om kommunen aksepterer at denne kandidaten vert busett i kommunen. Alver vurderer her om kommunen har bustad- og tenestekapasitet til å ta imot den aktuelle flyktningen.

I løpet av 2022 og 2023 avslo Alver til saman 3 utsøkingar, og i år 2024 ble det avslått 8 utsøkingar. Grunnlag for å avslå søknader er her knytt til spesielle krav til bustad eller institusjonsplass. Utsøkingar for personar med særlege behov vert alltid drøfta med forvaltningskontoret og dei berørte tenestemråda/avdelingane før ein avslår.

Kommunestyret skal handsame oppmodingstalet for 2025, og det er ulike tilhøve kommunedirektøren ber kommunestyret vurdere. Dette omhandlar mellom anna bustad og kapasitet i tenestene. I det følgjande er desse omtalt.

2.1 Bustad

Alver kommune har dei fleste flyktningar som er busett dei siste to åra blitt busett i den private utleigemarknad. Den einskilde leietakar har husleigekontrakt direkte med huseigar/utleigar, og det vert ikkje nytta kommunal framleigeavtale.

Overføringsflyktningar får tilbod om kommunal utleigebustad. Det er i 2024 nytta 7 kommunale bustader til busetting av flyktningar.

I 2024 har kommunen bistått med klargjering av 80 busettingar i utleigebustader. Dette er til dømes praktisk klargjering og tilrettelegging av bustad med møbler og anna inventar.

Flyktningar som kjem må være budd på å bu noko trongt, og det er organisert fleire kollektiv for personar som kjem aleine.

Merknad

Med aukande tal flyktningar med helseplager vil trong for helsetenester og bustader med ulik tilpassing og tilrettelegging kunne auke.

Vi erfarer at det framleis er noko kapasitet i den private utleigemarknaden. Aktuelle utleigebustader bør ha nærleik til fellesfunksjonar, servicetenester og kollektiv transport. Fram til no har det vore mogeleg å skaffe eigna bustader/buformer i tenleg bumiljø til ulike målgrupper.

2.2 Helse

I Alver kommune har eit eige migrahelseteam. Dette er eit fleirfagleg helseteam der også spesialisthelsetenesta kan inngå. Informasjon om Alver migrahelseteam finn ein via lenke [Helsetenester for flyktningar og andre migrantar \(Health services for refugees and other migrants\) - Alver kommune](#)

Alle busette i Alver får forsvarlege helse- og omsorgstenester, men vi erfarer samstundes eit aukande tal flyktningar med kjent helseproblematikk. Enkelte har trong for omfattande helse- og omsorgsteneste.

2.3 Skule og barnehage

Generelt har Alver kommune kapasitet i barnehage og skule, men vi har enkelte skular som har kapasitetsutfordringar. Skular som per tid slit med kapasitet er mellom anna Sagstad skule, Meland ungdomsskule, Manger skule og Knarvik ungdomsskule. I arbeidet med å busette flyktningar vert det prøvd å ta omsyn til skulekrins. Nærskuleprinsippet har vore ivareteke i perioden 2022-2024.

Vi har omlag 45 barn i skulealder som framleis er i tilskotsperioden (5 år). Skulane erfarer at det har gått greitt å gje nye elevar tilbod om plass, men at enkelte elevar treng meir oppfølging enn det som var kjent når dei starta. Det auka oppfølgingsbehovet på einskildelevar er som for andre born, men fluktbakgrunnen er ei tilleggsutfordring skulane handterer. Fleire skular har tilsett tospråklege lærarar og assistentar for å sikre kapasitet for å handtere dei individuelle behova.

Det er per i dag 27 born med fluktbakgrunn i barnehage. I enkelte område er det noko ventetid før born får plass i barnehage. Auka ventetid skuldast mellom anna kapasitet i barnehage, eller at bemanning ikkje er tilstrekkeleg, jamfør auka oppfølgingsbehov.

Merknad

Grunna noko lågare kapasitet på utleigebustader med tenleg lokalisering er det per tid meir utfordrande å ta omsyn til skulekrins ved busetting. Transportbehov og tilgang til offentleg kommunikasjon er med i vurderinga.

2.4 Introduksjonsprogram og språkopplæring

Målet er at flyktningar som kjem til Alver skal kome i arbeid og på sikt klare seg sjølv. Alver kommune har alltid vektlagt arbeidsretta introduksjonsprogram og raskast mogeleg overgang til arbeid. I Alver kommune får alle tilbod om introduksjonsprogram til dei fyller 67 år. [Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid \(integreringsloven kap 4\)](#) seier i §8 at alle mellom 18-55 år har rett og plikt til å delta i introduksjonsprogram.

Dei fleste ukrainarar har i år 2024 hatt tilbod om 6 månader med introduksjonsprogram. Introduksjonsprogrammet for personar med kollektiv beskyttelse skal, med få unntak, vera kort, og der 15 timar kvar veke skal innehalde arbeidsretta element.

Deltaking i introduksjonsprogram er frivillig for dei med kollektiv beskyttelse, og den einskilde kan gå rett i arbeid om det er mogleg. For dei som ikkje tar del i introduksjonsprogram eller arbeid kan NAV setje vilkår om aktivitet for å fremje at mottakaren på sikt vert økonomisk sjølvstendig. Det er viktig at den enkelte flyktning tek arbeid, deltar på språkopplæring og nyttiggjer seg tilbod om arbeidsretta aktivitet.

Dei fleste ukrainarar med kollektiv beskyttelse vel å delta på introduksjonsprogram. Eit fåtal startar i arbeid utan å starte introduksjonsprogram. Ved årskiftet 24/25 er 95 personar i introduksjonsprogram. 32 deltakarar i introduksjonsprogrammet er frå andre land enn Ukraina.

Førebels tal viser at rundt 70% av ukrainarar som vart busett i 2022 har vore i arbeid i 2024. Prosentvis overgang til arbeid aukar i takt med butid. Flyktningar som kjem i arbeid har ofte ei noko lausare tilknytning til arbeid enn folk elles. Det gjer at denne gruppa er meir sårbare for mellom anna sesongsvingingar i arbeidsmarkanden. Målet er at flest mogeleg skal vere sjølvforsørgra etter avslutta introduksjonsprogram. Vi ser at eit kort introduksjonsprogram gjer at mange er avhengig av økonomisk sosialhjelp ei god stund etter at introduksjonsprogrammet er avslutta. Mange er avhengige av økonomisk sosialhjelp når dei vert registrert som arbeidssøkjjarar. Dei som er registrert som arbeidssøkjjarar har tett oppfølging og dei fleste er i arbeidsretta tiltak gjennom NAV.

Vaksenopplæringa i Alver tilbyr nivådelt norskundervisning til kvar deltakar tre dagar per veke. I tillegg har vaksenopplæringa tilbod om norskundervisning på ettermiddags-/kveldstid for dei som er i arbeid og ikkje kan delta på dagtid. Det er avgjerande at den enkelte deltakar har eit norsknivå og/eller engelsknivå som gjer at hen kan formidlast til arbeid. Nokre flyktningar går på "forberedende opplæring for vaksne" (grunnskule).

Kommunen tilbyr 18 månader med norskundervisning for flyktningar med kollektiv beskyttelse. Det vil i praksis seie at den enkelte flyktning kan få norskundervisning utover tida for introduksjonsprogram. Skal den enkelte deltakar kunne nytte seg av språkundervisninga etter introduksjonsprogram, må ein lære språk i tillegg til arbeid eller i kombinasjon med arbeid. Nokre får tilbod om digital norskundervisning i kombinasjon med utdanning og arbeid.

Vi buset i ein region med trong for arbeidskraft. Det er lang erfaring og god kompetanse i

Nav til å arbeidsretta introduksjonsprogrammet. Flyktningane får individuelt tilpassa program og oppfølging for å bidra til raskast overgang til arbeid eller utdanning. Det er aktivt samarbeid med arbeidsmarknaden, og det er ein rekkje arbeidsgjevarar som legg tilhøva godt til rette for at flyktningar skal lukkast i arbeid.

Trass stor interesse hjå arbeidsgjevarar er det eit omfattande arbeid å få på plass nok språktreningsplassar. Per i dag ventar omlag 25% av intro-deltakarane på språktreningsplass. Situasjonen er forbetra samanlikna med fjoråret, då over 50% sto på vent til språktreningsplass.

2.5 Unge med fluktbakgrunn

Det kjem unge flyktningar til Alver. Sidan år 2022 har vi busett 77 personar i aldersgruppa 16-25 år, av desse har 15 personar returnert til Ukraina.

I Alver er det eit samarbeid med [Jobbmot - nav.no](https://jobbmot.nav.no) for å knytta unge tettare til arbeidsmarknaden både med tanke på deltid- eller sommarjobb og med tanke på eit framtidig læreløp. Jobbmot bistår og unge med fluktbakgrunn, både i samband med å få språktreningsplassar og ordinært arbeid.

Alver kommune har sidan år 2022 busett 7 einslege mindreårige. Av desse kom 1 utan følgjeperson. Einslege mindreårige får oppnemnt verge frå Statsforvaltaren.

Merknad

I skriv frå IMDI ber dei om ei vurdering av kor mange flyktningar, av desse einslege mindreårige, kommunen potensielt kan busette i 2025 om behovet aukar.

Kommunedirektøren ønsker ikkje å talfeste dette no. Ein vil vurdere dette om det eventuelt kjem eit oppmodingsskriv for einslege mindreårige til kommunen. Vurdering og tilråding vert då fremja i eige sak til kommunestyret.

Kommunen har så langt handtert kategorien “einslege mindreårige med følgjeperson” på ein tilfredsstillande måte og kommunen kan fortsette å busette einslege mindreårige med følgjeperson i år 2025.

2.6 Den frivillige innsatsen

Å busette flyktningar er heile lokalsamfunnet sitt ansvar. Innbyggjarane i Alver tek ansvar. Utan den frivillige innsatsen hadde det ikkje vore mogeleg å lukkast med at folk finn seg til rette og finn sitt virke i kommunen vår. Det er frivillig innsats i alle ledd der mange flyktningar er inkludert i lag og organisasjonar. I tillegg har vi eigne tiltak for flyktningar som er heilt eller delvis drive av frivillige.

Kvar dag er det språkverkstad for deltakarar i introduksjonsprogrammet. Det er og etablert ei fadderordning for nye flyktningar. Det er språkkafear og andre møtestader der flyktningar vert spesielt inviterte. I tillegg er det frivillig samarbeid med til dømes Nordhordland Rotary Klubb som bistår flyktningar med kontakt med arbeidsmarknaden.

Det er samarbeid mellom frivilligsentralane og NAV om melding av behov, informasjon og rekruttering til aktivitetar.

3. Økonomi

Kommunane mottar eit statleg integreringstilskot som skal bidra til å dekke kommunen sine utgifter til busetting og integrering av flyktningar i ein femårsperiode. IMDI har utarbeida ein [Tilskuddskalkulator IMDi](#) som viser dei faste overføringane til kommune frå IMDI.

I tillegg har IMDI ulike tilskotsordningar til kommunar, fylkeskommunar, arbeidsgjevarar og frivillige organisasjonar. Ein kan lese meir om dette jamfør lenke [Tilskudd IMDi](#)

IMDI har ulike tilskotsordningar for kommunane som busetter flyktningar:

«Kommunar som buset flyktningar får utbetalt integreringstilskot. Tilskotet vert utbetalt etter at flyktningen er busett. Tilskotet skal medverke til at kommunane arbeider aktivt med busetting og integrering for at flyktningane skal kome i arbeid, forsørge seg sjølv og delta i samfunnet så raskt som mogleg.

Kommunar som buset einslege mindreårige flyktningar mottar eit særskilt tilskot i tillegg til integreringstilskotet. Tilskotet gjeld både for einslege mindreårige flyktningar med og utan følgjeperson, og blir utbetalt etter at flyktningen er busett.

Nokre flyktningar har eit særskilt behov for oppfølging og tilrettelegging på grunn av funksjonsevne og/eller åtferdsvanskar. Kommunar som buset flyktningar, må rekne med at einskilde personar har slike særskilte behov. Kommunar som buset personar med lågare funksjonsevne og/eller åtferdsvanskar kan søke tilskot frå IMDi for å dekke ekstraordinære utgifter.

Kommunar kan og få tilskot for vaksne innvandrarak som har rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap»

4. Vurdering

Kommunedirektøren vurderer at det for 2025 er forsvarleg å busette 80 flyktningar. Oppmodningstalet frå IMDI for 2025 er betydeleg lågare enn dei tre føregåande år.

Kommunedirektør viser til omtalte merknader i dei ulike tema over, men vil kort trekke fram nokre moment som grunnleggjv tilråding om busettingstal for 2025.

Alver kommune har over fleire år bygd opp kapasitet, kompetanse og godt tverrfagleg samarbeid knytt til integreringsarbeid. Dette er eit godt grunnlag for å kunne fortsette å busette flyktningar

Slik kommunedirektøren forstår nasjonale myndigheiter vil det i åra framover mest truleg vere trong for å halde fram med å busette høge tal flyktningar. Alver kommune ynskjer å bidra til at Norge kan følgje opp forpliktingane når det gjeld flyktningepolitikk.

Alver kommune sin kapasitet til å busette flyktningar er mellom anna knytta til tilgjengelege

bustader i tenlege bumiljø samt kapasitet i tenesteyting. Det er viktig med god tverrsektoriell samordning og samhandling med omsyn til bustad, introduksjonsprogram, språkpraksisplassar, barnehage, skule/opplæring og helsetenester.

Til no har dei fleste som er busett dei siste tre åra blitt busett i den private utleigemarknaden. Trass høg busetting ser det ut som det framleis er tilgang på fleire bustader på den private leigemarknaden.

Alver kommune har dei siste 3 åra busett aukande tal flyktningar med helseutfordringar. Enkelte av desse har behov for omfattande helse- og omsorgstenester. Sjølv om det føl ekstra tilskot for personar med kjent helseproblematikk, handlar utfordringar knytt til helsetenestene om kapasitet, rekrutterings- og kompetanseutfordringar.

I stort er det bra kapasitet i barnehage og skule, men det er einskilde skular som har kapasitetsutfordringar. Skulane erfarer at det har gått bra å gje nye elevar tilbod om plass, men at einskilde elevar treng meir oppfølging enn det som var kjent når dei starta. Det auka oppfølgingsbehovet på einskildelevar er omtrent som for andre born, men fluktbakgrunnen er ei tilleggsutfordring skulane må handtere. I einskilde område opplever vi noko ventetid før barn får plass i barnehage.

Alver kommune har alltid vektlagt introduksjonsprogram med arbeidsretta element i tillegg til språkundervisning. I samarbeid med arbeidsmarknaden vert mange formidla til arbeid. Vi busett i ein region med trong for arbeidskraft. Flyktningar representerer ressursar og kompetanse samfunnet treng.

Busetting av flyktningar er heile lokalsamfunnet sitt ansvar. Alver kommune opplever at innbyggjarane tek ansvar. Utan den frivillige innsatsen hadde det ikkje vore mogeleg å lukkast med at folk finn seg til rette og finn sitt virke i kommune.

Kommunedirektøren si tilråding

Kommunedirektøren tilrår at kommunestyret godkjenner busetting av 80 flyktningar for 2025. Talet inkluderer ikkje familiesameinte. Av dei 80 kan omlag 5 personar være einslege mindreårige med følgeperson.

Alver kommune er ikkje oppmoda om å busette einslege mindreårige utan følgeperson no. Kommunedirektøren tilrår at kommunestyret ber om ny sak om IMDI kjem med eiga oppmoding om denne målgruppa.